

VERTROUWELIJK

VEILIGHEIDSDIENST NED. ANTILLEN

MAANDOVERZICHT

No. 4 - april 1969

No. 20

MAANDOVERZICHT NO. 4 - APRIL 1969

ALGEMEEN

- De CECLA en de kwestie Peru blz. 2

VENEZUELA

- Rehabilitatie van de PCV " 6
- Nu ook MIR en FALN? " 8
- De zetel van PEREZ JIMENEZ " 10

DOMINIKAANSE REPUBLIEK

- GARCIA GODOY op toernee " 11
- Onzekerheid rond BALAGUER " 12
- PRD-impasse " 13

COSTA RICA

- Twee honden vechten om een been ..... " 15

GUYANA

- Vervolgverhaal Rupununi " 17

ANGUILLA

- Exit LEE " 20

NEDERLANDSE ANTILLEN

- Vakbondscontacten met Suriname " 22
- ROJER als CLASC-profeet " 24
- CLASC ook actief op Aruba " 26

ALGEMEEN

De CECLA en de kwestie Peru

Van grote importantie voor de economische politiek van Latijns Amerika in de naaste toekomst was ongetwijfeld de 6e speciale zitting van de Latijns-Amerikaanse Economische Coördinatie Commissie (CECLA), die van 31 maart tot 8 april onder Braziliaanse leiding in Santiago de Chile plaats vond. Delegaties van 20 Latijns-Amerikaanse landen kwamen hier bijeen om de economische problemen van hun continent te analyseren en - zo mogelijk - een gemeenschappelijk economisch front te vormen tegenover de Verenigde Staten.

De conferentie had derhalve een wat defensief karakter: zij moest kennelijk het arsenaal aanleggen, waaruit de ministers van economische zaken, financiën en buitenlandse zaken van Latijns Amerika zullen kunnen putten, als zij van 14-17 mei in Vina del Mar (eveneens in Chili) samenkomen om zich voor te bereiden op de confrontatie met NIXON's reizende "handelsagent" ROCKEFELLER en diens Noord-Amerikaans negotie-pakket (vgl. MO-februari 1969).

De door de CECLA voor de ministerconferentie vastgestelde agenda is overigens zo omvangrijk, dat men zich in gemoede kan afvragen of de bewindslieden ertoe zullen komen elk dier punten recht te doen wedervaren. Nog afgezien van de economische analyse die men wil maken en van de economische strategie die men wil ontwerpen is met name het aantal voorstellen, waarmee men ter tafel denkt te komen - op het gebied van handel, transport, financiering, wetenschappelijke en technologische ontwikkeling en technische samenwerking - legio!

Overigens zullen de financiële onderdelen van de agenda vooraf nog de "zeef" passeren van een expertise-conferentie, die van 7-13 mei in

Santiago aan de bijeenkomst op ministerieel niveau vooraf zal gaan.

Zoals voor de hand lag, is de centrale gedachte in de Latijns-Amerikaanse voorstellen deze, dat de economische steun van Washington weliswaar onmisbaar is om de integratie in deze hemisfeer te realiseren, maar dat die tegelijkertijd niet tot afhankelijkheid van de grote noorderbuur mag leiden. Zo zouden de Verenigde Staten de Latijns-Amerikaanse export moeten helpen bevorderen, bijvoorbeeld door de entree van zuidelijke producten op de Noord-Amerikaanse markt te begunstigen. Men verwierp dan ook het van U.S.A.-zijde nogal eens aangevoerde argument, dat haar ongunstige betalingsbalans ertoe noopte de invoer uit Latijns Amerika te beperken.

Dat de CECLA-gedelegeerden er overigens niet op uit waren van hun samenzijn een anti-Amerikaanse demonstratie te maken - wat trouwens de atmosfeer voor de ministersconferentie en voor het overleg met ROCKEFELLER zou hebben vergiftigd - bleek wel uit de reserve waarmee de Peruviaanse démarches ter plaatse tegemoet werden getreden. Uit vrees voor agitatie van deze kant en in afwachting van de resultaten van IRVIN's overleg in Lima, hadden sommige landen de CECLA-meeting zelfs willen uitstellen maar andere - w.o. uiteraard Peru zelf - waren daar tegen geweest. Blijkens een op 31 maart uitgegeven communiqué hoopte de regering in Lima de IPC-kwestie zelfs uitvoerig in discussie te kunnen brengen; kennelijk een forse poging om Latijns Amerika in het geschil met Washington voor haar eigen karretje te spannen en om de Verenigde Staten van Hickenlooper-avonturen te weerhouden.

Hoewel men hiermee niet zoveel succes oogste als misschien was verwacht, smaakte de Peruviaanse ambassadeur bij de OAS, Luis ALVARADO GARRIDO, toch in elk geval het genoeg een doorwrochte 10-punts resolutie op de CECLA-agenda te zien geplaatst. Daarin legde zijn regering de "doctrine" neer, dat economische druk van een bepaald land om van een ander land (politieke) concessies af te dwingen als "economische agressie" moest worden gebrandmerkt. Dit element (punt 10 van de resolutie) en de stelling (punt 3), dat elk land vrij over zijn natuurlijke hulpbronnen behoort te kunnen beschikken, had duidelijk het IPC-conflict als décor, al werden de Verenigde Staten dan ook nergens in het document bij naam of toenaam genoemd.

Toch zou men alleen al in het aan Peru verleende "openbaar gehoor" een vorm van Latijns-Amerikaanse "backing" voor de regering in Lima kunnen zien. Anderzijds wilde men in Santiago toch ook weer niet zo ver gaan het Peruviaanse leerstuk op de agenda van de komende ministersconferentie te plaatsen.

Of een en ander er mede toe heeft bijgedragen, dat de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, William ROGERS, op 7 april bekend maakte, dat zijn land "voorlopig" geen represaillemaatregelen tegen Peru overwoog - m.a.w. het Hickenlooper-amendement voorshands niet zou toepassen - kan men slechts gissen. Men mag echter wel aannemen, dat NIXON's speciale afgezant IRVIN, die op 4 april (vrij onverwacht) naar Washington terugkeerde, eveneens in die geest had geadviseerd. De Amerikaanse regering zou haar definitieve standpunt overigens willen laten afhangen van de uitkomst van het proces, dat de IPC tegen de staat Peru heeft aangespannen; het Amerikaanse besluit zou voor Peru derhalve uitstel van executie kunnen betekenen.

- 5 -

Radio Havana gaf op 7 april - waarschijnlijk nog onbekend met deze beslissing - heet van de naald commentaar op de afloop van het CECLA-treffen. Haars inziens gaf de afwezigheid van Amerikanen op de bijeenkomst in Santiago er alleen maar de schijn van onafhankelijkheid aan: in feite was het een marionettenspel, waarbij Richard NIXON aan de touwtjes trok. Was het anders geweest - aldus CASTRO's orakel - dan zou de omstreden Peruviaanse resolutie ongetwijfeld op de agenda van de ministersconferentie zijn gekomen. Nu was Peru evenwel beroofd van de mogelijkheid een beroep te doen op de continentale solidariteit, voor het geval dat het Hickenlooper-dreigement zou worden uitgevoerd.

Men mag hier natuurlijk ook een goedkope poging van Havana in zien om de sympathie van de regering in Lima te winnen; maar dan wel met het inherente risico de antipathie van de óverige CECLA-participanten tegen zich uit te lokken.

Natuurlijk achten de extreem linkse stromingen in Peru het anti-Amerikaanse klimaat bijzonder gunstig om nieuwe revolutionaire plannen uit te broeden. Zo mikt men thans op de vorming van een "nationaal front"; vooral de communisten hebben zich voor dit doel met de van hen bekende voortvarendheid ingezet: zij zien er kennelijk brood in! Dat geldt trouwens ook van het "anti-imperialistische jeugdfront", waarop de communistische jongeren hun zinnen hebben gezet en bij de vorming waarvan zij de progressieve jeugdbeweging van de Christendemocratische Partij (PDC) en de jongeren uit de linker hoek van de Partij voor Volksactie (AP) willen betrekken. Dit laatste project kwam ook aan de orde op het van 25 maart tot 4 april gehouden 5e congres van de PCP, dat op haar uitnodiging ook door afgevaardigden van de PDC- en van de

- 6 -

AP-jeugd werd bijgewoond.

Niettemin zijn verschillende politieke waarnemers de mening toegedaan, dat deze frontvorming onder de jeugd niet de onverdeelde instemming van de leiding van de beide niet-communistische partijen geniet; deze zou zich echter niet tegen de druk, welke in die richting van "onderop" komt, durven verzetten. Wellicht spiegelt met name de PDC-leiding zich ook wel aan de moeilijkheden, welke haar zusterpartij in Chili van de kant van de ook daàr naar links rebellerende jongeren ondervindt!

#### VENEZUELA

##### Rehabilitatie van de PCV

Kon de vorige maal reeds worden geconstateerd, dat de Venezolaanse communisten het bewandelen van de parlementaire weg niet zonder meer afwezen, eind maart bleken regering en partijleiding het metterdaad over de rehabilitatie van de PCV eens te zijn geworden.

Het Centraal Comité smaakte dan ook het genoegen op 2 april voor het eerst sedert 1962 - onder leiding van Jesus FARIA en van de gebroeders MACHADO (UPA) - in vrijheid te kunnen vergaderen, zij het in wat geslonken samenstelling: van de laatstgekozen 80 CC-leden waren er nu 65 aanwezig: 5 waren er inmiddels overleden, 3 zaten er in het gevang en 6 verbleven er buitenslands.

De Unión para Avanzar (UPA) kon derhalve haar kortstondige rol als legale "cover" van de illegale PCV gevoeglijk opgeven: alle plaatselijke UPA-kantoren werden dan ook op slag omgetoverd in afdelingen van de PCV!

Al hebben de communistische leiders echt wel waardering voor de houding van de regering-CALDERA op het punt van de pacificatie, naar buiten

schilderen zij de rehabilitatie - gewoontegetrouw overigens - af als het resultaat van eigen onverzettelijkheid, vergezeld van de verzekering, dat zij de strijd met politieke middelen onverminderd zullen voortzetten. Deze geest ademde ook de op 29 maart gedateerde, doch eerst begin april gepubliceerde officiële verklaring van de PCV-leiding, waarin vrijlating van de nog gevangen linkse leiders - zoals Teodoro PETKOFF, Alfredo MANEIRO en Americo MARTIN - werd "geëist", gepleit werd voor erkenning van de nog verboden MIR en een strijdbare oppositie tegen COPEI en haar secondanten in het vooruitzicht werd gesteld.

Americo MARTIN - jeugdleider van de MIR - liet in een voorzichtig gestelde verklaring vanuit de San Carlos-gevangenis medio april aan "El Nacional" weten, dat legalisatie van alle politieke partijen en vrijlating van de politieke gevangenen inderdaad het eind van de guerrilla-strijd zou kunnen inluiden, al vermeed hij zorgvuldig de MIR verantwoordelijkheid voor guerrilla-activiteit in de schoenen te schuiven. PCV-leider Teodoro PETKOFF, die door hetzelfde blad en in dezelfde gevangenis werd geïnterviewd, reageerde wat dogmatischer: de harde werkelijkheid had zijns inziens de partij genoopt voor de naaste toekomst andere vormen van strijd te kiezen; die zouden niettemin "de voorwaarden kunnen scheppen voor een nieuwe revolutionaire stormaanval". Hij gaf desgevraagd toe, dat dit ook hernieuwde gewapende strijd zou kunnen betekenen. Zulks zou echter - conform de vertrouwde communistische opvatting - afhangen van de strijdwijze, die "de door de geschiedenis veroordeelde klassen" zouden kiezen: in feite het recept, volgens hetwelk elke communistische strijdwijze geoorloofd is, mits taktisch-geschikt en beantwoordend aan het uiteindelijke doel.



Nu ook MIR en FALN?

Al spoedig na de totstandkoming van het "concordaat" met de PCV lieten regerings- woordvoerders blijken, dat - uiteraard op bepaalde voorwaarden, en men kan wel raden welke dat zijn - ook voor MIR en FALN de "weg terug" open lag. De daad bij het woord voegend, aanvaardden de autoriteiten daartoe met genoeg de bemiddeling van de R.K. Kerk, die deze rol aan Kardinaal Humberto QUINTERO toebedeelde. Diens medio april gestarte Sisyphus-arbeid had als gunstig uitgangspunt de van MIR's kant gebleken bereidheid tot pacteren, mits de voorwaarden der regering acceptabel zouden zijn. Juist dit laatste punt werd evenwel spoedig het bekende hete hangijzer.

De MIR-zelf had haar (8) voorwaarden voor legalisatie overigens al op 26 maart (de dag van de PCV-erkenning) gepubliceerd: zij behelsden o.m. vrijlating van alle politieke gevangenen, legalisatie van de "revolutionaire" partijen, ingrijpende sociale vernieuwing op korte termijn en een onafhankelijke buitenlandse politiek.

Mocht dit laatste op de politieke erkenning van Cuba slaan, dan heeft president CALDERA de MIR inmiddels al uit de droom geholpen: tijdens een persconferentie op 17 april liet hij weten, dat Cuba - door af te zien van haar constante interventie en van haar hulpverlening aan subversieve groepen in Latijns Amerika - een belangrijke stap zou doen op de weg naar herkrijging van het OAS-lidmaatschap. Betekende dit enerzijds, dat wederopneming van Cuba in de kring van Latijns-Amerikaanse staten een collectieve beslissing vergde, anderzijds diende deze uitspraak wellicht als vermaan aan het adres van CASTRO de aarzelende Venezolaanse guerrilleros niet al te zeer onder druk te zetten.

Zoals te verwachten was, is het "temmen" van de FALN (i.c. van de BRAVO-groep) de moeilijkste opgave voor de Kardinaal geworden, ook al heeft Douglas BRAVO - naar verluidt - niet zonder meer elk overleg afgewezen. Was er begin april nog sprake van, dat hij onder bepaalde voorwaarden - men sprak o.m. van een vrijgeleide voor Cubaanse instructeurs (dus toch !) en van erkenning van de regering in Havana-overstag wilde gaan, in het midden van de maand verscheen een o.a. door BRAVO ondertekend communiqué, dat minder uitzicht op resultaat bood. In dit document - n.a.w. een reactie op een brief van de Kardinaal - liet BRAVO weten niet aan onvoorwaardelijke overgave en ontwapening te denken. Hij verklaarde voorts nog maar weinig structureel onderscheid te kunnen zien tussen de nieuwe regering en het reactionaire LEONI-bewind.

De voornaamste handicap, die met name de castroistische vleugel van de FALN moet overwinnen, is uiteraard die van de materiele en morele band met Cuba. Voor CASTRO c.s. zou in de gegeven situatie pacteren met CALDERA verraad aan Che GUEVARA en diens geestelijke erfenis betekenen en een dolksteek in de rug van het gewapende verzet elders in Latijns Amerika. Bovendien zou het voor de moskoufiele PCV een aanzienlijke politieke winst opleveren: had zij, onder leiding van Jesus FARIA, immers niet steeds betoogd, dat niet alles op de ene kaart van het gewelddadige verzet moest worden gezet?

Mocht BRAVO zich toch laten overhalen - en de geruchten over een breuk met CASTRO houden aan - dan doet zich nog het praktische probleem voor, dat het erg lastig is om met de her en der verspreide en moeilijk onder controle te houden verzetshaarden te "communiceren" over het ja of nee van de pacificatie.

- 10 -

De zetel van PEREZ JIMENEZ

Leek de uitspraak van de AD-jurist dr. David MORALES BELLO, dat PEREZ JIMENEZ de juridische kamp om zijn zetelrecht zou verliezen, in februari wel wat erg zelfverzekerd (vgl. het MO van die maand), voorlopig heeft hij toch gelijk gekregen: op 9 april annuleerde het hooggerichtshof immers (met 4 stemmen tegen 1) zijn verkiezing als senator, ervan uitgaande, dat hij in december niet in het kiesregister stond ingeschreven, terwijl de grondwet bepaalt, dat een niet-kiesgerechtigd burger ook zelf niet gekozen kan worden. Verontwaardigde volgelingen van PEREZ gingen in Caracas prompt de straat op met pamfletten, die de rechterlijke uitspraak laakten als een "vanuit het buitenland gedicteerd vonnis", terwijl het slachtoffer-zelf niet de juridische grond van de uitspraak aanvocht, maar wel het morele recht van vrouwe Justitia om iemand met 160.000 stemmen achter zich van een zetel te beroven.

Een misschien niet onverdachte, maar toch wel onverwachte medestander vond de CCN-leider in de PCV: een woordvoerder van deze partij vond de annulering niet moreel, maar juist juridisch verwerpelijk! Deze stellingname lijkt overigens minder een humoristische illustratie van het bekende "les extrêmes se touchent" dan wel een uitgekookte reactie, ingegeven door de omstandigheid, dat de communistische senator Eduardo GALLEGOS MANCERO in hetzelfde schuitje als PEREZ zit: ook hij werd gekozen zonder zelf geregistreerd te zijn!

Intussen is de juridische strijd rond de zetel van PEREZ JIMENEZ nog geenszins gestreden. Niet alleen wordt de beslissing aangevochten, omdat bij de gevolgde juridische procedure niet voldaan zou zijn aan de voorwaarden van het formeel procesrecht, maar ook omdat de grondwet in

- 11 -

artikel 158 bepaalt, dat de Senaat-zelf de geloofsbrieven van haar nieuwe leden dient te verifiëren en niet het Opperste Gerechtshof. In feite staat in deze competentiesrijd dus het gezag van de Senaat op het spel! Verschillende partijen, maar vooral COPEI en haar secondanten, zouden zich nu wel eens verplicht kunnen voelen - al of niet van harte - voor PEREZ JIMENEZ in het krijt te treden.

Het kan verkeren.....

DOMINIKAANSE REPUBLIEK

GARCIA GODOY op toernee

Eind maart/begin april beëindigde GARCIA GODOY zijn wat uitgedijde toernooi, in het kader waarvan hij letterlijk stad en land afreisde om de voor zijn candidatuur benodigde steun te zoeken. Na voor dit doel eerst het Westen en het Noorden van het land te hebben afgegraasd, doortrok hij - volgens de wijzers en met de regelmaat van de klok - ook het Oosten en het Zuiden van het land. Daarbij zou hij een goede indruk op de mensen hebben gemaakt en - omgekeerd - hoopvol zijn gestemd wat zijn kansen betreft.

Hij voelde zich in elk geval voldoende zeker van zichzelf om op 6 april, tijdens een persconferentie in de hoofdstad, officieel zijn voornemen kenbaar te maken om zich kandidaat te stellen voor het presidentschap van 1970. Tevens liet hij weten zich aan het hoofd te hebben gesteld van een "Brede Centrum Beweging" (MCA), die aan zijn candidatuur kracht zal moeten bijzetten; blijkbaar dezelfde beweging, die hij al eerder in gedachten had, maar toen "nationale verzoeningsbeweging" en ook wel "nationale beweging voor democratische integratie" noemde (zie M.O.-maart '69).

De aanduiding "breed centrum" lijkt een bevestiging in te houden van het in vorige maandoverzichten al uitgesproken vermoeden, dat hij

- 12 -

speculeert op de steun van het politieke midden en op de gematigd-linkse en -rechtse krachten aan weerszijden daarvan.

Voor de eerder geuite verwondering, dat GARCIA GODOY zich in weerwil van zijn diplomatieke post in Washington ongezouten kritiek op zijn eigen regeringschef veroorloofde, is thans geen plaats meer: hij heeft namelijk de volledige consequenties uit zijn houding getrokken en BALAGUER verzocht voor hem een ander aan te wijzen.

#### Onzekerheid rond BALAGUER

Hoewel men niet mag stellen, dat de tot dusver verwachte hercandidering van BALAGUER op losse schroeven is komen te staan, neemt wel bij steeds meer mensen de twijfel toe, of hij er - met oog op de nationale eenheid - wel verstandig aandoet het Trujillocomplex van zovele kiezers te tarten. Met name GARCIA GODOY en zijn aanhang spiegelen zich voor, dat BALAGUER bereid gevonden zou kunnen worden terwille van de "nationale verzoening" het veld te ruimen; dat zou GARCIA's kansen natuurlijk enorm vergroten. Dat de GARCIA-supporters zich niet uitgesproken vijandig tegenover BALAGUER opstellen - wat het "anti-herverkiezingsfront" wèl doet - illustreert de taktiek van de "Brede Centrum Beweging": men wil in de gegeven constellatie de aantrekkelijkheid van het politieke compromis voor het kiezerspubliek uitbuiten.

Anderzijds zitten de vrienden van BALAGUER - en de Nationale Plebisciet Beweging was er het bewijs van - ook niet stil. Zo lanceerde - naar verluidt - de procureur-generaal Carlos R. GOICO MORALES onder de juristen in overheidsdienst een handtekeningen-campagne ter ondersteuning van 's presidenten candidatuur. De Dominikaanse cynici zullen ongetwijfeld insinueren, dat het hier een vulgaire ijver om den brode betreft.

- 13 -

Hoewel de militaire kaste een van BALAGUER's toeverlaten blijft, vermijdt hij naar buiten - terecht - zoveel mogelijk met dit vertrouwen te schermen, omdat dit het boemerang-effect van de verspeelde volksgunst zou kunnen opleveren. Wel tracht hij er bij het publiek in te hameren - hetgeen vooral de laatste tijd niet steeds even geloofwaardig was - dat het leger loyaal staat ten opzichte van de constitutie en zich politiek afzijdig houdt.

Toegegeven zij overigens, dat een figuur als PQD-candidaat WESSIN y WESSIN er als militair bij het publiek veel "gekleurder" op staat dan de protégé der reformistas. Wijn dit feit - maar vooral de Trujillistische smetten op zijn militaire blazoen - hem parten zouden kunnen spelen, zou hij overwogen zijn wat dit betreft onverdachte oud-collega IMBERT BARRERA in zijn eigen plaats als PQD-candidaat voor het presidentschap naar voren te schuiven. Bovendien zou deze in het leger meer aanzien genieten. Als compensatie voor dit "royale" gebaar zou WESSIN dan het commando over de strijdkrachten ambieren. In werkelijkheid zou hij op die wijze echter een "grip" willen krijgen op de president en diens regering, zodat in feite hij, WESSIN, de dienst zou uitmaken. Mogelijk zal het PQD-verkiezingscongres, dat tegen eind mei of begin juni te verwachten is, openbaren of onze "wandelganger" wat dit betreft gelijk heeft gehad.

Zeker is overigens wel, dat een eventuele IMBERT-candidatuur BALAGUER stemmen zou gaan kosten en GARCIA in de kaart zou spelen.

PRD-impasse

Het actiefst en het felst - men mag ook wel zeggen: het negatiefst - in het verzet tegen BALAGUER's herverkiezing is ongetwijfeld de PRD. Een recent voorbeeld daarvan was het opportunistische (immers puur tegen BALAGUER

gerichte) wetsvoorstel van de invloedrijke PRD-senator Rafael CASIMIRO CASTRO - een amendement op de constitutie - om de herverkiezing van een president onmogelijk te maken, m.a.w. zijn ambtstermijn te beperken tot de nu geldende zittingsperiode van 4 jaar. Mocht het de PRD lukken het parlement voor dit doel bijeen te krijgen, dan zou de PR, al even opportunistisch, willen voorstellen de huidige presidentiele "term" te verlengen van 4 tot 6 jaar!

Zover is het echter nog niet, want voor de bijeenroeping van de Nationale Vergadering en het in behandeling nemen van het wetsvoorstel zijn de handtekeningen van tenminste 1/3 deel der senatoren nodig, i.c. 9. Aangezien de PRD in de senaat evenwel over niet meer dan 5 zetels beschikt, behoeft zij de additionele steun van 4 "reformistas". Om zich daarvan te verzekeren - ervan overtuigd dat die medestanders er zijn, maar evenzeer beseffend, dat zij nog niet openlijk voor hun mening durven uit te komen - stelde CASIMIRO CASTRO een geheime stemming voor. De kans, dat de assemblée tenslotte met de grondwetswijziging accoord zou gaan, leek al met al echter niet groot.

De negatief gerichte energie van de PR-distas zou men overigens ook kunnen opvatten als een blijk van uiteindelijke zwakte; als een rookgordijn waarachter de innerlijke verdeeldheid van de partij schuil gaat, alsmede haar onvermogen om met positieve voorstellen (een eigen kandidaat!) op de propen te komen.

Dat die gespletenheid er inderdaad is en dat zij een verlamdend effect heeft op de publieke daadkracht van de PRD, bleek in de afgelopen weken meer dan eens. Kernvraag is daarbij, of de PRD al dan niet aan de verkiezingen van volgend jaar mee zal doen.

Terwijl de linkse PRD-leider ULPIANO VALDES - een van de scheppers van

- 15 -

BOSCH' idee omtrent de "dictatuur met steun van het volk" - begin april op eigen houtje naar Spanje reisde om zijn partijideoloog rapport uit te brengen, verklaarde de PRD-organisatiesecretaris Rafael GAMUNDI CORDERO, dat de PRD er geen goed aan zou doen - en dat het ook BOSCH niet tot voordeel zou strekken - als zij de laatste tot presidents-candidaat zou uitroepen. GAMUNDI was er trouwens überhaupt tegen, dat de PRD aan de verkiezingen van '70 zou meedoen. Hij gaf echter toe, dat over dit punt meningsverschillen binnen de partij en haar leiding bestonden en toonde zich duidelijk geërgerd over de aanhoudende pressie van diegenen in de PRD, die de partij wèl naar de stembus wilden sturen.

Een poging om deze kloof te overbruggen - maar tegelijkertijd een bewijs van de invloed van de "electorale vleugel" in de partij - was het salomonsoordeel van de leiding om zich als partij voorlopig niet pro of contra verkiezingsdeelname uit te spreken. Dit betekent echter tevens, dat in de loop van dit jaar - indien de ene of de andere vleugel de overhand mocht krijgen - een nieuw intern conflict en mogelijk zelfs een breuk in de partij voor de deur staat.

Juan BOSCH heeft medio april al duidelijk laten weten, waar zijn sympathieën liggen: in een "Spaanse brief" noemde hij de verkiezings-enthousiastelingen in zijn partij onverbloemd "vijanden van het volk".

#### COSTA RICA

#### Twee honden vechten om een been... \_ \_

Costa Rica, naar oppervlakte en inwonertal de op een na kleinste Midden-Amerikaanse republiek, maakt zich op om in februari 1970 een nieuw parlement en een nieuwe president te kiezen, beide voor een periode van



- 16 -

4 jaar.

Voorlopig zijn er 2 kandidaten voor de presidentiele zetel, die sedert 1966 door dr. José Joaquín TREJOS FERNANDEZ wordt bezet. Het zijn figuren, die het klappen van de zweep uit eigen ervaring kennen, namelijk ex-president Mario ECHANDI van de Partido de Unificación Nacional (PUN), waarvan ook TREJOS een exponent is, en diens politieke en persoonlijke tegenstander Jose FIGUERES (eveneens oud-president) van de enige oppositiepartij, de Partido de Liberación Nacional (PLN), die in het een-Kamerparlement - hier Kamer van Afgevaardigden geheten - de wetgevende macht in handen heeft.

De PLN heeft als (meerderheids)oppositie tegen het PUN-bewind van TREJOS uiteraard het voordeel om in de maanden, voorafgaande aan de verkiezingen, alle zwakheden van de regering uitvoerig aan de kaak te kunnen stellen. De voornaamste slakken, waarop zij zout zal leggen, zijn wel de fiscale en economische politiek van de regering, i.c. het begrotingstekort voor 1969 en de haast, waarmee het TREJOS-bewind de ratificatie van het zgn. San Jose - protocol (Centraal Amerikaanse Gemeenschappelijke Markt) aan de orde heeft gesteld.

De PUN op haar beurt kan - afgezien van de persoonlijke rancune tussen FIGUERES en ECHANDI - weinig meer ter ondersteuning van haar eigen positie en van die van haar presidentscandidaat doen dan suggereren, dat het land onder leiding van de conservatieve PLN - waar de "oude garde" aan de touwtjes trekt - aan administratieve blunders ten onder zal gaan. Nu is het inderdaad waar, dat deze partij - maar dat geldt evenzeer van de PUN - in toenemende mate aan "kader-verkalking" begint te lijden, waartegen de jonge, doorgaans nationalistisch ingestelde generatie meer en meer in verzet komt.

- 17 -

Tegen deze achtergrond moet ook het verwachte uittreden van Otilio ULATE BLANCO - nog een oud-president - uit de PUN worden gezien: hij bepleit de vorming van een nieuwe (dus derde) politieke partij, die meer aandacht zou moeten gaan besteden aan de bescherming van de nationale belangen tegen het Amerikaanse kapitaal (United Fruit Company!) en tegen de vriendsjespolitiek in eigen land (de corruptie dus), die zich voorts zou moeten inzetten voor de belangen van arbeiders en boeren en die - tenslotte - meer inspraak zou moeten bieden aan de jeugd! Als ULATE's opzet slaagt, mag verwacht worden, dat in het bijzonder dit laatste oogmerk de werfkracht van de nieuwe partij - gezien de politieke verhoudingen in het land - ten goede zal komen. Zelfs lijkt het niet uitgesloten, dat ULATE BLANCO - gedachtig aan de twee bekende, om het ene been vechtende hondenhoopt als de al even bekende derde er met het kluijfje van het presidentschap van door te kunnen gaan. Dat zou men ook kunnen afleiden uit de aanval, die hij medio april op Mario ECHANDI deed: hij noemde diens candidaatstelling voor het presidentschap toen sarcastisch "een van zijn bekende grappen".

Ook de onlangs gehouden PUN-conventie was volgens ULATE (die zelf tot voor kort voorzitter was van deze partij) trouwens niet meer dan een farce.

#### GUYANA

##### Vervolgverhaal Rupununi

De regering BURNHAM blijft zich met alle middelen, die haar ter beschikking staan, verzetten tegen vijandige Rupununi-agitatie, onverschillig of die van buitenlandse (Venezolaanse) of van binnenlandse (PPP-,UF-) herkomst is.

- 18 -

Venezuela's goedkope reclame-campagne met de naar dat land uitgeweken "Amerindians" werd door Guyana ad rem beantwoord met de tegenzet van een indiaanse aanhankelijkheidsbetuiging. Dit laatste geschiedde in het kader van een begin maart door de overheid in Georgetown belegde meeting van 160 Amerindiaanse leiders, die hier in staat werden gesteld hun problemen en grieven ter kennis van de regering te brengen. De "opperhoofden" spraken aan het slot van de samenkomst echter hun vertrouwen uit in het landsbestuur en veroordeelden Venezuela, omdat dit land poogde de bevolking van Guyana tot insurrectie aan te zetten.

Ook in commonwealthverband maakt men - wellicht mede onder invloed van de Venezolaanse opdringerigheid - haast met het zoeken van oplossingen voor de indianenproblemen: zo werd een studiecmissie in het leven geroepen ( met als leden vertegenwoordigers van Guyana, Canada en Groot-Brittannië), die nog in de loop van maart naar het gebied van de Mazaruni vertrok, een zijrivier van de Essequibo. Daar zou de delegatie in een tijdsbestek van anderhalve week een tiental indiaanse nederzettingen bezoeken om hun "grondaanspraken" te bestuderen. Het eindrapport van de commissie zal reeds omstreeks augustus aan de regering BURNHAM ter hand worden gesteld.

Men mag aannemen, dat met name Engeland dit jaar nog zo goed mogelijk zal willen benutten om haar steentje bij te dragen aan de versterking van BURNHAM's positie in binnen- en buitenland, i.c. tegenover Venezuela. Zulks, omdat de directe Britse invloed op het politieke gebeuren in deze contreien vanaf 23 februari 1970 weer verder zal zijn gereduceerd: Guyana wordt dan namelijk een republiek met een president aan het hoofd in plaats van de huidige gouverneur-generaal. Het land blijft dan overigens wél deel uitmaken van de Britse Commonwealth; dit laatste tegen de zin van JAGAN en zijn P.P.P.

- 19 -

Voorts heeft premier Forbes BURNHAM scherp gereageerd op de beschuldiging van ex-president Raúl LEONI, dat de regering in Georgetown zich aan "bloedige onderdrukking" van vreedzame indianen te buiten zou zijn gegaan. BURNHAM bracht daar in niet mis te verstane bewoordingen tegen in, dat LEONI beter dan wie ook in zijn land wist, dat de enige echte slachtoffers van de ongeregelheden Guyanese burgers waren, die door de in Venezuela opgeleide en door het LEONI-bewind van wapens en munitie voorziene veeboeren (bedoeld zijn met name de families HART en MELVILLE; zie vorig MO) gedood of gewond werden!

De Guyanezen brachten deze kwestie in de loop van april trouwens ook nog ter sprake in de 12e vergadering van de gemengde Venezolaans-Guyanese commissie, die ditmaal - vanwege de verslechterde verstandhouding - op neutraal gebied, i.c. op Barbados vergaderde. Andere hete hangijzers zijn volgens de regering in Georgetown de Venezolaanse pogingen om buitenlandse investeerders van vestiging in westelijk Guyana af te houden, de Venezolaanse bezetting van Guyana's helft van het Ankoko-eiland en de annexatie van een 9-mijls-zône van de zee voor de staat Essequibo door het bewind in Caracas.

Hoewel de "menselijke" benadering van de burenruzie door president CALDERA velen in Guyana hoopvol heeft gestemd, zal er nog heel wat moeten gebeuren wil de dertiende vergadering van de commissie, die waarschijnlijk eind juni in Mexico-city zal plaats vinden, meer resultaat opleveren dan de vorige, en wil het halfjaarlijkse rapport, dat dan aan de regeringen van Engeland, Venezuela en Guyana moet worden uitgebracht, geen loze vrucht blijken te zijn.

De mogelijkheid tot binnenlandse agitatie - tenslotte - heeft de regering BURNHAM verder ingekapseld door het parlement een wet te doen aannemen, die

- 20 -

haar in staat moet stellen de toegang tot "sommige" delen van het land te weigeren aan diegenen, die de openbare orde zouden kunnen verstoren; dit uiteraard tot ergernis van PPP en UF (d'AGUIAR), die zich hierdoor in hun oogmerken gefrustreerd weten.

JAGAN heeft zich - om voor de hand liggende redenen - inmiddels ook al ongeduldig betoond over het uitblijven van een regeringsverklaring over de stand van zaken bij het (geheime) overleg binnen de gemengde onderhandelings commissie.

ANGUILLA

Exit LEE

Grotendeels ten gevolge van misverstanden en communicatiestoornissen tussen Whitehall enerzijds en Lord CARADON en "Commissioner" Anthony LEE anderzijds, bleef het in de loop van april op en om Anguilla onrustig. Kernprobleem vormde daarbij de positie van de door WEBSTER voorgezeten "raad van zeven", die door mr. LEE op grond van de instructies die hij bij zijn benoeming op 19/3 meekreeg, op 31 maart werd ontbonden, daags nadat Lord CARADON en WEBSTER overeen waren gekomen, dat die raad samen met LEE een "gewichtige" bestuurstaak zou krijgen te vervullen. WEBSTER beschuldigde Albion heetgebakerd van perfiditeit, gaf de Britten een week de tijd om te vertrekken, eiste het vertrek van mr. LEE en zocht zijn heil nogmaals bij Lord CARADON. De laatste zag zich genoodzaakt - "noblesse oblige" - op 11 april nogmaals naar Anguilla te gaan om het gerezen "misverstand" uit de wereld te helpen en het accoord van 30/3 nader te formuleren: de leden van WEBSTER's "raad van zeven" zouden deel uitmaken van een nieuwe raad, waaraan de Britten enige leden zouden mogen toevoegen. WEBSTER zou in deze nieuwe

raad wel een plaats, maar niet noodzakelijkerwijs de voorzitterszetel bezetten.

Hoewel WEBSTER tenslotte wel tot een accoord met Lord CARADON zou zijn gekomen - op basis o.m. van de vervanging van Tony LEE door John CUMBER, bestuurder van de Cayman-eilanden - bleef hij nadien aanvankelijk nog weerspanning: zo kondigde hij een referendum op 17 april aan over het vertrek van de Britse troepen en verlangde hij, dat CUMBER t.z.t. zou worden vervangen door een Westindische commissaris. Daar de Britse minister STEWART er evenwel op bleef staan, dat orde en rust moesten zijn hersteld voordat een definitieve oplossing voor de crisis kon worden gezocht, koos WEBSTER eieren voor zijn geld: het aangekondigde referendum werd afgelast. Misschien werd hij ook wel verleid door de (vage) Britse toezegging, dat het denkbaar was, dat uiteindelijk een Anguilliaan (WEBSTER?) de Britse Hoge Commissaris voor het eiland zou worden.

Inmiddels blijven er stemmen opgaan, die pleiten voor een betere coördinatie van de Caraïbische Commonwealth-politiek. Het gebrek daaraan deed JAGAN in Guyana onlangs - niet geheel ten onrechte overigens - al spreken van een "dubbelhartig" beleid.

Dat het pleidooi voor regionale beleidsbepaling door Londen ook wel ter harte wordt genomen, blijkt uit de recente berichten, die melding maken van het plan een "condominium" voor de "buitenlandse" politiek van de Caraïbische commonwealthlanden in het leven te roepen.

Hoewel het ook elders in dit gebied verre van rustig is, kan men niet steeds Anguilla als "urheber" daarvan brandmerken. Zo hadden de ongeregelde heden van medio april op het 14.000 inwoners tellende Montserrat - het kleinste eiland van de Britse Bovenwindengroep - a prima vista geen politieke achtergrond.

NEDERLANDSE ANTILLEN

Vakbondscontacten met Suriname

Interessant tegen de achtergrond van de groeiende Antilliaans-Surinaamse samenwerking in bredere zin - en wellicht ook symptomatisch daarvoor - is het toenemende contact tussen beide "rijksdelen" op vakverenigingsgebied. Recente voorbeelden daarvan waren de bezoeken, die de vakbondsleiders CHITTICK (UWGE-OGEM Curacao) en BISLIP (UEA-OGEM Aruba), respectievelijk HART en BOASMAN (HWU-Aruba), in de loop van maart aan Suriname brachten.

De uitnodiging voor de Antilliaanse OGEM-delegatie was afkomstig van de OGEM-werknemersorganisatie Suriname (de OWOS), die voor de hotelgroep werd verzonden door de Algemene Werknemers Organisatie voor Hotel- en Bedieningspersoneel (de AWOHB) en bereikte de H.W.U. via de voorzitter van de Algemene Werknemers Bond (AWB) op Aruba, L. ALBUS.

De motieven voor de beide invitaties liepen overigens wel erg uiteen. Zo stond het bezoek van de OGEM-delegatie (aanvankelijk als beleefdheidsbezoek aangeduid) vooral in het teken van overleg over de samenbundeling van de verwante werknemersorganisaties in het hele Caraibische gebied, terwijl de Antilliaanse HWU-delegatie moest opdraven om uitkomst te bieden in de staking onder de casino-employés van het Surinaamse Torarica-hotel. Daarbij was de faam van de HWU als match-winner bij het Aruba Sheraton Hotel en het Aruba Caribbean Hotel en als CAO-specialist voor het casino-personeel bij andere hotels (zoals onlangs op St.Maarten), deze bond mogelijk vooruitgesneld.

De Antilliaanse en Surinaamse OGEM-werknemers kwamen tot het verstrekkende en interessante besluit een federatie te vormen, die nog in de loop van april gestalte zou moeten aannemen. Sleutel voor de functieverdeling in het federatiebestuur zou zijn: voorzitterschap - Suriname, secretariaat - Curacao, penningmeesterschap - Aruba, commissariaat - Bonaire en Bovenwindse eilanden.

De nieuwe organisatie, die in totaal ca. 1000 leden zou tellen, wil aansluiting zoeken bij de Postal, Telegraph and Telephone International (PTTI), die vanwege het karakter van de nieuwe leden-organisaties de woorden "Light and Power" in haar naam zou dienen op te nemen. De PTTI, die haar hoofdkwartier in Washington heeft, zou al in april in de nieuwe gedaante vergaderen, naar verluidt in Argentinië. Over de Antilliaans-Surinaamse aansluiting zou van deze zijde voordien nog overleg worden gepleegd met de regionale PTTI-vertegenwoordiger op Trinidad.

Belangrijk lijkt ook het plan van de OGEM-bonden om een gemeenschappelijk pensioenfonds te vormen; de juridische en financiële uitwerking daarvan zal echter nog wel wat voeten in aarde hebben.

De HWU-vertegenwoordigers keerden minstens zo tevreden als hun OGEM-collega's naar de Antillen terug: zij mochten het genoeg smaken, dat mede door hun toedoen een nare ontslagkwestie kon worden geregeld en een (éénjarig) CAO voor het personeel van het Torarica-hotel kon worden ontworpen. Bovendien werd de Surinaamse AWOHB door de directie als onderhandelingspartner voor het personeel erkend. HART en BOASMAN werden door de opgeluchte AWOHB inmiddels alweer uitgenodigd hun bezoek aan Suriname te herhalen om assistentie te kunnen verlenen bij de afsluiting van een CAO voor de overige (ca. 100) personeelsleden van "Torarica".



- 24 -

Inmiddels zag de HWU-leiding haar prestige nog versterkt door een nieuwe scalp aan haar overleg-gordel, in zoverre ook de directie van het Arubaanse Coral Strand Hotel de bond - zij het in een wat ultimatieve sfeer - als enige vertegenwoordigster van het personeel erkende. Dit besluit volgde op een begin april gehouden geheime stemming, waaraan door 77 van de 90 man personeel, die vakbonds lid kunnen zijn, zou zijn deelgenomen: 42 hunner stemden vóór erkenning van de HWU, 29 bleken tegen, terwijl 6 zich van stemming onthielden; in feite overigens geen resultaat voor de HWU om over naar huis te schrijven. Het logenstraft ook de HWU-bewering van eind maart, dat 80% van het in aanmerking komende hotelpersoneel bij haar aangesloten zou zijn; tenzij men zou aannemen, dat zich onder de 29 tegenstemmers ook nog vele HWU-leden zouden bevinden. Door de ervaring geleerd, zou men hierachter natuurlijk ook intimidatie of omkoperij van de kant van de directie kunnen zoeken.

Een winstpunt voor hoteldirecteur Ike COHEN was, dat de verzamelde werknemers er geen bezwaar tegen maakten, dat de HWU de CAO-onderhandelingen eerst in juli - na terugkeer van de directeur - zou starten.

ROJER als CLASC-profeet

In het uittreden van de NABvLP (en inmiddels ook de Christelijke Bond van werknemers in Verplegende instellingen, de CBV) uit CLASC en CCV hebben de "oppositieleiders" - H. (Bèbè) ROJER (CBH) en O.SEMEREL (Horecaf) - aanleiding gevonden al hun kaarten op tafel te leggen, d.w.z. alhun oude en nieuwe grieven tegen de dissidente bonden openbaar te maken.

Daaruit komt nog weer eens overduidelijk naar voren, dat de kiem van

- 25 -

de breuk eigenlijk al bij de geboorte van de CCV aanwezig was. De ernstigste tegenbeschuldiging van beide heren is wel, dat het Nederlandse N.K.V. - daartoe geïnspireerd door NABvLP en CBV - vorig jaar, ten tijde van de hotelstaking op Curacao, de Christelijke Internationale voor arbeiders in de voedingsmiddelenindustrie ervan heeft weerhouden ter assistentie van de Horecaf-bond een deskundige naar Curacao te sturen. De NABvLP- en CBV- voorzitters zouden destijds het NKV namelijk te verstaan hebben gegeven dat de Horecaf een onvolgroeide organisatie was, waarmee niet serieus te praten viel! Ook werd <sup>door</sup> ROJER en SEMEREL gesuggerd, dat TSCHUMIE - als CLASC vertegenwoordiger in Willemstad - in 1965 de CLASC ongunstig aan het ICV deed adviseren over de toelating van de CBH tot dit internationaal vakverbond.

Overigens was niet de CLASC het voorwerp van de CBH- en Horecaf-toorn; integendeel: het waren de NABvLP en de CBV geweest, die in mei vorig jaar de CLASC-vertegenwoordiger Jaime QUINTERO het toespreken van een CCV-meeting hadden verhinderd; het waren de NABvLP en de CBV geweest, die de solidariteit doorbraken, toen zij zich distancieerden van de CLASC-actie om financiële steun te geven aan de ondergrondse vakbeweging op Haiti; en het was - tenslotte - de NABvLP geweest, die geweigerd had afgevaardigden aan te wijzen voor een studiebijeenkomst van de CLASC in Quito. Dit laatste gold dan als verweer tegen de bewering van NABvLP-zijde, dat de CBH en de Horecaf-bond steeds de troetelkinderen van de CLASC waren geweest en dat deze laatste haar uitnodigingen voor cursussen e.d. bij voorkeur aan die beide bonden zond.

ROJER en SEMEREL veronderstelden, wel wat hatelijk overigens, dat de NABvLP en de CBV zich in het milieu van de meer proletarische en strijdbare CBH en Horecaf-bond niet op hun gemak voelden: huns inziens ook "begrijpelijk", omdat ALM en Hospitaal nu eenmaal dienstverlenende

- 26 -

instellingen en geen kapitalistische grootbedrijven waren, waarvan CBH en Horecaf-bond nu juist wèl het personeel vertegenwoordigden. Ongetwijfeld een uitspraak, waarmee ALM en Hospitaal zich verguld mogen voelen!

Hoe het ook zij, men mag wel aannemen, dat de nu voor de tweede maal binnen zeer korte tijd buitengehangen vuile CCV-was, nòch voor deze organisatie, nòch voor de betrokken bonden veel sympathie kan wekken.

Intussen hebben CCV en CLASC het door TSCHUMIE gevraagde ontslag (zie vorig MO) ingewilligd. In ruil voor de aan TSCHUMIE toegezegde steun bij het zoeken van een nieuwe werkkring verlangde men van hem als tegenpres-tatie - een koe handelsmentaliteit overigens, waarvan de CLASC met name al eerder blijk gaf- dat hij zich van nu af aan op geen enkele wijze met de reorganisatie van de CCV zou inlaten. Bèbè ROJER op zijn beurt werd beloond voor zijn ijver in dienst van CCV en CLASC: hij kreeg zijn officiële erkenning als (broodetende) profeet in hetzelfde communiqué, dat TSCHUMIE in de ban deed en dat ondertekend was door H. ROJER, O. SEMEREL, St. ROSARIO, A. KOKO en E. ROSARIO (het voorlopig bestuur van de CCV, waarvan ROJER nu voorzitter is) enerzijds en door E. MOLANO als CLASC-secretaris anderzijds.

#### CLASC ook actief op Aruba

Dat de CLASC ook op Aruba vastere grond onder de voeten zoekt bleek heel duidelijk ter gelegenheid van het bezoek, dat een aantal functionarissen van deze organisatie medio april aan het eiland brachten. ROJER vervulde hier voor het eerst een glansrol als CLASC-missionaris, overigens in het "missie-gebied" van Wijkie MADURO, zonder wiens steun de CLASC het hier waarschijnlijk niet zal kunnen bolwerken bij het verwezenlijken van haar

in het oog springende doel: het overkoepelde Arubaanse vakbondswezen (zie vorig MO) bij de CLASC in plaats van bij de ORIT te doen inlijven. Zo openlijk zei men dat natuurlijk niet, maar de waardering voor de gezamenlijke 1 Mei-viering en voor het bundelingsproject spraken boekdelen. Ook het geannonceerde oogmerk van het CLASC-bezoek aan Aruba: "meer eenheid in het vakbondswezen te brengen" was nauwelijks voor andere uitleg vatbaar!

Het 1 Mei-comité zou overigens al de opdracht hebben ontvangen naast zijn eigenlijke taak ook de mogelijkheid van een Arubaanse vakbondskoepel in beschouwing te nemen. (Eerder was er sprake van, dat dit punt op een gezamenlijke vergadering d.d. 22 april aan de orde zou komen).

Waarschijnlijk mede om de goodwill van CLASC in deze aanlooperperiode te vergroten, kondigden haar vertegenwoordigers nog aan, dat men op Aruba - gelijk eerder op Curacao - een opleidingsprogramma voor vakbondsleiders zou opstellen.

Het wachten is nu op het tegenoffensief van ORIT, waarbij op Aruba de FTA en de IOWUA zijn aangesloten. Interessant in dit verband is, dat Wijkie MADURO, die van beide organisaties voorzitter is, in het verleden (Zie MO-januari 1968) al geïnteresseerd bleek in aansluiting van de FTA bij de CLASC. In dit licht gezien is het bijzonder belangrijk, welke invloed MADURO op de bundeling van de Arubaanse vakbonden zal kunnen uitoefenen en welke functie hij in een toekomstig toporgaan zou gaan bekleden. Het is immers lang niet denkbeeldig, dat MADURO dan voor aansluiting van de Arubaanse federatie bij de CLASC zal opteren.

Mede bepalend voor het succes van de CLASC in deze lijkt echter de verhouding tussen hem en Bèbè ROJER: de laatste zal er weinig voor voelen de

VERTROUWELIJK

- 28 -

profetenmantel van CLASC uiteindelijk om de schouders van de eerzuchtige MADURO te draperen, m.a.w. het alleenvertegenwoordigingsrecht van deze organisatie uit handen te geven.